

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์

ประนอม โอทกานนท์ *

วท.บ, คบ, MSN, กศ.ด

บทคัดย่อ

การประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของหน้าที่ เป็นจิตสำนึก เป็นความดีงาม และเป็นความเอาใจใส่ต่องานที่ทำของผู้สอน และผู้ปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษา กลไกการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาสามารถดำเนินการได้หลายระดับ นับตั้งแต่ผู้สอน กลุ่มผู้สอน ภาควิชา และสถาบัน การจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ จำเป็นต้องเร่งดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว สังคมโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและมากมาย การแข่งขันทางวิชาการเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติทั้งภายในและระหว่างประเทศ บุคคลมีสิทธิเสรีภาพทางกฎหมายมากขึ้น รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์มีการประกันคุณภาพองค์ประกอบใหญ่ 2 องค์ประกอบของการผลิตบุคลากรพยาบาล ได้แก่ องค์การและหลักสูตร คำว่า “องค์การ” หมายถึงสถาบันการศึกษาพยาบาล คำว่า

“หลักสูตร” หมายถึง กระบวนการรับผู้เรียนเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนแล้วได้ผลผลิตคือบุคลากรทางการพยาบาล ด้วยระบบย่อย 3 ระบบที่เป็นวงจรต่อเนื่องกัน คือ ระบบการกำกับ ระบบการสนับสนุน และระบบการตรวจสอบ

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษา, การศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์, หลักสูตรพยาบาลศาสตร์

Abstract

Assuring quality in teaching is concerned with responsibility, spirit, good and virtue of teachers and staff. Its strategies could be pursued in the level of teacher themselves, group of teacher, department and institution. Due to rapidly change in society and academic competitive, national and international, this issue is a major challenging facing nursing education institution. A model of quality assurance in nursing education has 2 components of assuring quality; institution and curriculum. The nursing institution and nursing curriculum must be assured by 3 systems of quality context; quality control, quality support, and quality auditing.

* รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุกรรมการพิจารณา รับรองสถาบันฯ

สภาการพยาบาล

อนุกรรมการวางแผนระยะยาวแห่งชาติสำหรับ

ผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2

Key words : Quality assurance in education, Nursing Education, Nursing Curriculum

ความนำ

การศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ หมายถึง การจัดการของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการผลิตบุคลากรที่มีความสามารถด้านการพยาบาล การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาพยาบาลในปัจจุบันนับว่าเป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีพัฒนาการมายาวนาน โรงเรียนพยาบาลแห่งแรกของประเทศไทยคือ โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล (ปัจจุบันคือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล) ริเริ่มสร้างโดยสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 5) ที่โรงพยาบาลศิริราช การจัดการศึกษาพยาบาลของประเทศไทยมีพัฒนาการและมีความก้าวหน้าเป็นลำดับดังนี้ คุณสมบัติของผู้เรียนเริ่มจากระดับประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.4 ปัจจุบัน) และในปัจจุบันคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย สายวิทยาศาสตร์ ระยะเวลาเรียน หลักสูตรพื้นฐาน เริ่มจาก 1 ปี 2 ปี ต่อมาเป็น 3 ปี 3 ปี 6 เดือน 4 ปี 6 เดือน และปัจจุบันคือ 4 ปี ในเรื่องหลักสูตร หลักสูตรแรกคือ หลักสูตรของโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล เน้นการพยาบาลมารดาทารก ต่อมาหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลสภากาชาดสยามซึ่งเน้นวิชาชีพการพยาบาล และหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษาภาคเอกชนแห่งแรกคือโรงเรียนพยาบาลแมคคอร์มิค

จังหวัดเชียงใหม่ ก็ได้ใช้หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลสภากาชาดไทย และในปัจจุบันเมื่อหลักสูตรการศึกษาพยาบาลชั้นพื้นฐานจะต้องได้รับการรับรองจากทบวงมหาวิทยาลัยและจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาล รวมทั้งทุกหลักสูตรจะต้องได้รับการพิจารณาเงินเดือนจากสำนักงาน ก.พ. กองประกอบโรคศิลป์และสำนักงาน ก.พ. ได้เข้ามา มีบทบาทด้านการจัดการศึกษา จึงทำให้หลักสูตรการศึกษาพยาบาลชั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ โครงสร้างหลักของหลักสูตรจะใช้มาตรฐานเดียวกัน ส่วนการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาคือระดับปริญญาโทและเอกนั้นได้เปิดสอนเฉพาะในสถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและเปิดสอนในสาขาวิชาที่หลากหลาย วิธีการสอน เริ่มตั้งแต่บรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติกับหุ่นทดลอง ฝึกปฏิบัติจริงกับผู้ป่วย และศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ จนกระทั่งในปัจจุบัน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ C-D Rom และอินเทอร์เน็ต ทางด้านวุฒิการศึกษา เริ่มตั้งแต่ประกาศนียบัตรอนุปริญญาพยาบาล จนกระทั่งในปัจจุบันพัฒนาเป็นวุฒิที่สามารถเรียนต่อได้ตามลำดับ คือ ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรระดับต้น ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรเทียบเท่าปริญญาตรี ปริญญาตรี พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต

การประกันคุณภาพการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ได้ดำเนินการมาเป็นลำดับ กล่าวคือเริ่มตั้งแต่การเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัย

การจัดตั้งเป็นคณะวิชาหนึ่งในมหาวิทยาลัย การเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล และในปัจจุบันทุกสถาบันอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดทำระบบการประกันคุณภาพพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์

เมื่อมีประกาศของทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้มีการกล่าวถึงกันมากมายกับคำว่า “คุณภาพ” และคำว่า “องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา” ทั้งในวงการวิชาชีพพยาบาลและวงการวิชาชีพอื่นพอจะประมวลได้ดังนี้

คำว่า “คุณภาพ” หมายถึง การที่บัณฑิตมีคุณสมบัติตรงกับเป้าหมาย หรือมีคุณลักษณะตรงตามที่สถาบันได้กำหนดไว้และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หรืออีกความหมายหนึ่งคือ ได้มีการควบคุมกระบวนการผลิตบัณฑิตอย่างเป็นระบบและมีแบบแผนที่ดีจนเชื่อมั่นว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2540) เอกสารสัมมนาเรื่อง “Higher Education in the twenty-First Century : Vision and Action ขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาและวัฒนธรรม ณ เมืองปารีส 5-9 ตุลาคม 2541 ได้นิยามคำว่า “คุณภาพ” ว่าเป็นคำที่ยากต่อการอธิบาย คุณภาพ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นแนวคิดหลายมิติ หากพิจารณาตามแนวคิดการประกันคุณภาพย่อมหมายถึง นโยบายและกระบวนการที่จะนำไปสู่ความคงอยู่และการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบัน ระบบการประกันคุณภาพเป็นวิถีทางที่สถาบันให้ความมั่นใจต่อตนเองและสังคมว่าผลผลิตคือผู้เรียนสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรได้กำหนด

เมื่อจะมีการประกันคุณภาพการศึกษา ก็ได้มีแหล่งต่าง ๆ กล่าวถึงองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา แหล่งข้อมูลดังกล่าวให้ความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆ ของการควบคุมคุณภาพการศึกษา สรุปได้เป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ได้แก่

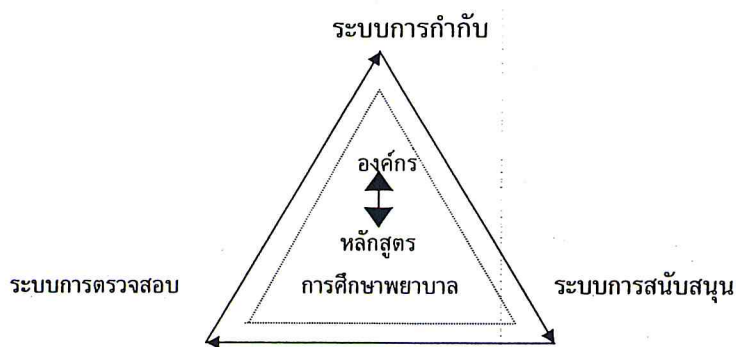
- 1) องค์การ/สถาบันการศึกษา มีความหมายครอบคลุมโครงสร้างการบริหารองค์การภารกิจหลัก และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน
- 2) หลักสูตรการศึกษาครอบคลุมคุณภาพหลักสูตร นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร สื่อการศึกษา ห้องสมุด แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการศึกษา

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์นั้น ได้มีความพยายามที่จะนำแนวคิดการบริหารองค์การรูปแบบต่างๆ มาใช้ควบคุมคุณภาพองค์ประกอบทั้ง 2 ของการศึกษา อาทิ แนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management, TQM) และ ISO 9002 จากการศึกษาและสำรวจผลการ

ทดลองใช้ในสถาบันการศึกษาพยาบาล สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารคุณภาพ โดยรวม (TQM) เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกคนที่เกี่ยวข้องในองค์กร มีการใช้เทคนิคการทำงานเป็นทีม เทคนิคการเป็นผู้นำ การมอบอำนาจ การยอมรับ การให้รางวัลตอบแทน การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน TQM มีข้อจำกัดคือ การนำมาปฏิบัติค่อนข้างยาก ต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์มากพอสมควร ส่วนแนวคิดการบริหารแบบ ISO 9002 มีข้อดีหลายประการ อาทิ มีการจัดระบบการทำงานที่ชัดเจน มีการพัฒนาเอกสารต่างๆ เช่น คู่มือคุณภาพ ขั้นตอนการทำงาน วิธีทำงาน มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วม เน้นการร่วมมือพัฒนาองค์กร อย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อจำกัดคือ ค่าใช้จ่ายสูง ต้องจัดทำเอกสารจำนวนมาก และต้องอาศัยผู้ตรวจสอบที่มีประสบการณ์และความชำนาญสูง

รูปแบบการควบคุมคุณภาพองค์ประกอบ การจัดการศึกษาที่กล่าวถึงมีขั้นตอนดำเนินการเช่นเดียวกับการบริหารทั่วไป คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นวงจรต่อเนื่อง (Plan, Do, Check, Adjust) ได้แก่ 1) ระบบการกำกับ เพื่อให้เกิดฐานของการประกันคุณภาพ 2) ระบบการสนับสนุน เพื่อให้เกิดคุณภาพตามประสงค์ 3) ระบบการตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบว่าเกิดคุณภาพตามประสงค์หรือไม่

จากแนวคิดหลักการข้างต้น รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่สอดคล้องกับหลักการบริหารวิชาการ สอดคล้องกับลักษณะวิชาชีพและการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพพยาบาลคือ รูปแบบซึ่งได้ทำการประกันคุณภาพ 2 องค์ประกอบใหญ่ของการผลิตที่มีความสัมพันธ์กันด้วยระบบย่อย 3 ระบบที่ต่อเนื่องกันคือ ระบบกำกับ ระบบการสนับสนุน และระบบการตรวจสอบ แสดงรูปแบบในแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์

แนวคิดสำคัญของรูปแบบมี 2 ประการ

1. องค์กรและหลักสูตรการศึกษายาบาล มีความสัมพันธ์กัน ทั้งองค์กรและหลักสูตรจะต้องได้รับการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ผลิตบุคลากรพยาบาลที่มีคุณภาพ

2. การบริหารจัดการ จัดกระทำได้โดยให้มีระบบย่อย 3 ระบบ ที่เป็นวงจรต่อเนื่องกันคือ

ระบบการกำกับ ระบบการสนับสนุน และระบบการตรวจสอบ

เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษายาบาลศาสตร์ภายในสถาบัน ดังตัวอย่างตาราง 2 มิติของการประกันคุณภาพองค์ประกอบการศึกษาพยาบาลเสนอไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 ตัวอย่างตาราง 2 มิติของการประกันคุณภาพองค์ประกอบการศึกษาพยาบาล

องค์ประกอบ	การประกันคุณภาพ/ระบบ		
	การกำกับ	การสนับสนุน	การตรวจสอบ
1. องค์กร/สถาบันผู้ผลิต			
1.1 โครงสร้างองค์กร			
1.2 ภารกิจหลัก			
1.3 กลไกการประกันคุณภาพ			
2. หลักสูตรการศึกษายาบาล			
2.1 การสร้าง			
2.2 การใช้			
2.3 การประเมินผล			

การประกันคุณภาพองค์กรหรือสถาบันผู้ผลิต

การประกันคุณภาพองค์กรหรือสถาบันผู้ผลิต หมายถึง การจัดระบบการกำกับ ระบบการสนับสนุน และระบบการตรวจสอบการบริหารองค์กร/สถาบันผู้ผลิต การจัดระบบย่อยทั้ง 3 ระบบ กระทำโดยการกำหนดและดำเนินการตามดัชนีการกำกับ การสนับสนุน และการตรวจสอบในองค์ประกอบย่อยๆขององค์กร/สถาบันผู้ผลิต ได้แก่ ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างการบริหาร

ภารกิจหลักและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน

การประกันคุณภาพหลักสูตรการศึกษายาบาล

การประกันคุณภาพหลักสูตรการศึกษายาบาล หมายถึง การจัดระบบหรือการกำหนดและดำเนินการตามดัชนีการกำกับ การสนับสนุน และการตรวจสอบ เพื่อให้หลักสูตรได้รับการพัฒนา

อย่างสมบูรณ์และต่อเนื่องตามกระบวนการ 3 ระยะ คือ การสร้าง การใช้ และการประเมินหลักสูตร กระบวนการ 3 ระยะ ของการพัฒนาหลักสูตร มี รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างหลักสูตร

การสร้างหลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 3) การวางแผนการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องมีการประกันคุณภาพทั้งในส่วน 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน ผู้สนับสนุนงานวิชาการ และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 2) กระบวนการผลิต ได้แก่ ความเข้าใจของผู้สอนและสถาบันในการที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน และเทคนิคการวัดประเมินผลที่เหมาะสมกับหลักสูตรการศึกษาพยาบาล 3) ผลผลิต ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ และศิษย์เก่า

แม้ว่าการสร้างหลักสูตรได้กระทำอย่างมีคุณภาพดีมากเพียงใดก็ตาม หากหลักสูตรนั้น มิได้นำออกมาใช้ปฏิบัติ หลักสูตรนั้นก็ไม่สามารถกล่าว

ได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณค่าต่อวิชาชีพและต่อสังคม การนำหลักสูตรไปใช้บนฐานของความเข้าใจและความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องหลักสูตรทุกฝ่ายเป็น ปัจจัยสำคัญที่สุดของคุณภาพหลักสูตร

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตร

ผู้รู้หลายท่านได้เสนอรูปแบบการประเมินผลหลักสูตรไว้มากมาย รูปแบบการประเมินผลมีทั้งการยึดและไม่ยึดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก การ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลหลักสูตรจะต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบระเบียบ มีแบบแผนชัดเจน กล่าวคือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร จัดทำโครงการ ซึ่งโครงการได้รับการสนับสนุนจากผู้รับผิดชอบทุกฝ่าย ประหยัด และได้ผลคุ้มค่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและยอมรับวิธีการประเมินผล มีการเสนอข้อมูลจากการประเมินผล จัดทำรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร

การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกระดับนับตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรับด่วน

จากรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ที่เสนอข้างต้น ภาระงานที่สมาชิกวิชาชีพพยาบาลควรเร่งดำเนินการก็คือ ทำ

การพัฒนาระบบย่อย 3 ระบบ ในองค์ประกอบใหญ่
ทั้ง 2 องค์ประกอบ การพัฒนาจะต้องให้คำตอบว่า
ระบบย่อยทั้ง 3 ระบบคืออะไร และจะดำเนินการ
ด้วยวิธีใด ระบบย่อยที่ได้มีการดำเนินงานอย่าง

จริงจัง ย่อมเป็นหลักประกันคุณภาพของการผลิต
บุคลากรพยาบาล ดูตัวอย่างตารางการประกัน
คุณภาพองค์กร ในตาราง 2

ตาราง 2 ตัวอย่างตารางการประกันคุณภาพองค์กร

องค์กร	การประกันคุณภาพ/ระบบ		
	การกำกับ	การสนับสนุน	การตรวจสอบ
1. โครงสร้างองค์กร			
1.1.....			
1.2.....			
1.3 การบริหารงาน ของสถาบัน			
งานงบประมาณ	จัดทำแผนและจัดสรร งบประมาณครอบคลุม ภารกิจ 4 ด้าน ประเมินผลการใช้ งบประมาณ ตรวจสอบการเงินและ งบประมาณอย่างเป็น ระบบ	ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วม ในการกำหนด งบประมาณ จัดให้มีเจ้าหน้าที่การเงิน และการบัญชี	งบประมาณจัดสรร ได้ครอบคลุม ภารกิจหลักหรือไม่ มีการดำเนินการเรื่อง ต่อไปนี้หรือไม่ 1) ประเมินผลใช้ งบประมาณ 2) ตรวจสอบการเงิน และงบประมาณ

การศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของประเทศ ไทยดำเนินการโดยหน่วยงานหลายสังกัด หากหน่วยงานแต่ละสังกัดได้พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่สามารถตรวจสอบได้ หน่วยงานก็สามารถให้ความมั่นใจแก่สังคมในด้านคุณภาพผลผลิต รูปแบบที่น่าเสนอคือ ทางเลือกทางหนึ่งของการพัฒนาระบบและกลไกดังกล่าว

อนาคตอันใกล้ หากระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ได้พัฒนาขึ้นแล้ว คงจะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนของการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ อาทิ การสรรหาผู้เรียนเชิงรุกเพื่อจูงใจคนเก่งมาสมัครเรียน การสรรหาบุคคลเข้ารับตำแหน่งผู้บริหาร การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสถาบันได้รับคัดเลือก หรือให้โอกาสสมัคร การประชาสัมพันธ์โฆษณาเพื่อชักจูงคนดี คนเก่ง คนมีฝีมือเข้ามาทำงานในหน่วยงานจะมีมากขึ้น เงินเดือนค่าตอบแทนจะเปลี่ยนแปลงตามระบบบริหารองค์กร การเลื่อนไหวเพื่อเคลื่อนย้ายบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสาขาวิชาเดียวกันมีมากขึ้น ค่าตอบแทนบุคคลขึ้นกับคุณวุฒิ ประสบการณ์และผลงาน เงินเดือนของบุคลากรจะเป็นสัดส่วนกับผลงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาก้าวไกล ผู้สอนในรายวิชาอาจไม่ได้เป็นผู้ออกข้อสอบ สถาบันจัดให้มีคณะกรรมการวิชาการ และคณะกรรมการสอบ การประเมินผลผู้สอนโดย

ผู้เรียนด้วยวิธีการที่เป็นที่ยอมรับของวัฒนธรรมไทย จะเกิดขึ้น นอกจากนั้นการตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพงานของบุคลากรทุกระดับถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของสถาบันการศึกษาพยาบาล และทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ได้รับเพื่อสนับสนุนการผลิตบุคลากรพยาบาลจะขึ้นตรงกับคุณภาพและผลงานทางวิชาการของสถาบัน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นแน่นอนในการจัดการศึกษาพยาบาล ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากสังคมโลกเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว การแข่งขันทางวิชาการ บุคคลมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ.2540 ดังนั้นการจัดการศึกษาทุกระดับรวมทั้งการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์จึงต้องมีการประกันคุณภาพ และทั้งยังต้องได้รับการตรวจสอบ (accountability) ว่าการใช้จ่ายงบประมาณบำรุงการศึกษาสามารถทำให้การศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานหรือไม่

ด้วยแนวโน้มที่ชัดเจนจากผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สมาชิกและองค์กรวิชาชีพพยาบาลต้องเร่งระดมกำลังและความร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกระดับ คือ ตรี โท เอก อย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

บรรณานุกรม

- ทบวงมหาวิทยาลัย. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2539). รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2540). คู่มือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ประนอม โอทกานนท์. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษาศาขาพยาบาลศาสตร.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาการพยาบาล. (2541). แผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540-2549.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทเดอะเบสท์กราฟฟิคแอนด์ปริ้นท์.
- Ashworth, Allan and Harvey, Roger C. (1994). Assessing quality in further and higher education.
London: Jessica Kingsley Publishers.
- Billing, Diane M. and Halstead, Judith. A. (1998). Teaching in nursing : a guide for faculty.
Pinladelphia : W.B. Saunder Co.
- Ellis, Janice Rider. (1998). Nursing in today 's world : challenges, issues, and trends.
New York : Lippincott.
- Fitzpatrick, Joyce and Whall, Ann L. (1989). Conceptual models of nursing. California :
Appleton & Lange.
- Schwirian, Patricia M. (1989). Professionlization of nursing : Current issues and trends. New York
: Lippincott.